

πλέον.

**ΛΑΔΑ
ΡΕΠΟΥΛΗ**

ν ή ολωνδήποτε συμ-
ε. Πρό όλγων μόλις
τά σπας. Οι Παρι-
ε προκειται να ρυθ-
κά προβλήματα. Ο
ημερών εις την γαλ-
επί το έργον, έκαμε
έκασ πρότε, έπαρα-
στωτέρω δημοσιευ-
χει την άξίαν ενός
δει μιαν εικόνα των
ένεργειών του, των
επιτυχιών.
εξής:

ρήσεως του φίλου κ.
ταυτας λέξεις.
αλλίτερον σημείον πα-
ρτήσεως. Αλλωστε
α την έ-

Μετά δύο μήνας ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΘΡΑΚΗ

Η δεύτερα αυτή έπιστολή εινε κατά δύο μήνας μεταγενε-
στερα. Έντός του μηνός αυτού έχει κάμη άμματα. Εινε ήδη
εις θέσιν ν' αναγγείλη την εξασφάλισιν των διεκδικησέων μας
επί της Θράκης. Τα της Μικρασίας όμως διαγράφονται ακόμη
σκοτεινά. Οι Άγγλοι και οι Γάλλοι εινε υπέρ ημών. Οι Ιταλοί
όμως αντίθρον. Και το πολύ σπουδαιότερον, οι Αμερικανοί έ-
χουν επιμονωτάτας αντίρρησης. Και ο Βενιζέλος παλαίει στη-
θος προς στήθος...

Η δεύτερα έπιστολή έχει ως εξής:
Παρίσι, 14)27 Φεβρουαρίου 1919
Φίλοι,

Την Δευτέραν και την Τετάρτην της εβδομάδος αυτής εξέθε-
κα άνωθεν της επιτροπής ητις διαρίσθη προς έγγωτράν εξέτα-
σιν των έλληνικών διεκδικησέων, τα χειρισμάτα μας εις ότι ά-
φορᾷ την Βόρειον Ήπειρον και την Θράκην. Υπολείπεται δέ ά-
κόμη να διμύλωσιν περί της Μικράς Ασίας και των νήσων.

Όσον άφορᾷ την Ήπειρον, νομίζω ότι η Κορυτσά και η πό-
λις της Πρεμετής δέν εινε ακόμη εξησφαλισμένα υπέρ ημών εν τῷ
πινύματι της επιτροπής. Άλλ' οδωμώς αποκλείεται να μας επιδι-
κασούν και αυτά.

Αι μετά της Ιταλίας συνεννοήσεις μας περιορίσθησαν εις τας
ένώπιον του συμβουλίου των Δέκα γενομένας υπ' έμοῦ και του
Όρλάνδο αμοιβαίας εκδηλώσεις αγάπης. Έκτοτε όμως, καίτοι
εξήτησα να άρχίσουν αι μεταξύ μας διαπραγματεύσεις, ο κ' Όρ-
λάνδο, έμπειραμένος προφανώς υπό του κ. Σονίνο, άνέβλεπεν
αύτας έως ου, καθὼς μοῦ ειπε, γνωρίσῃ η Ιταλία τινά ανταλλάγ-
ματα μέλλει να λάβῃ ἐν Αινατολίῃ. Άλλ' εν τῷ μεταξύ αι έρηναισται
της επιτροπής προχωροῦν και άρ' ης η επιτροπή άποφασῇ, ὅτις
ημεῖς, οὔτε εκείνοι θα εινε δυνατόν να κάμωμεν παραχωρήσεις.

Ὡς προς την Θράκην εἰμαι εις την άνελπίστως, δύναμαι να εἰ-
πω, εύχριστον θέσιν να σοῦ γνωρίσω ότι αι ἐπ' αυτής διεκδικη-
σεις μας εινε από τούδε σχεδόν εξησφαλισμένα ἐκ μέρους της έ-
πιτροπής, ητις κατά πάσαν πιθανότητα θ' άποφασῇ ὅπως ἐπιδικα-
σῇ ἡμῖν η δυτικὴ Θράκη κατά την γραμμὴν περίπου του "Αρδα
μέ την διαγραφὴν ενός τόσου προς τὰ βορειοδυτικά της "Αδριανου-
πόλεως, όπου θα συναντήσῃ το σύνορον μας τὸ τουρκοβουλγαρι-
κόν σύνορον του 1913. Εἰς αὐτὸν δὲ θα ἀκολουθήσῃ τὸ σύνορον τῶν
το μέχρι βορείως του Κιρκ-Κιλάς, όπου θα διαγράψῃ καὶ τὴν
να, δια να κατέλθῃ νοτιοανατολικάς εις τὴν θαλάσσαν προς τὴν
Ιντάδα η ἑτερόν τι νοτιώτερον σημείον αὐτῆς. Οὕτως η "Αδριανου-
πολις και αι Σαράντα "Εκκλησίαι περιέρχονται εις ἡμᾶς. Δέν γνω-
ρίζω ἀκόμη ποία θα εινε τὰ προς ὧντον και ἀνατολάς σύνορα ἡ-
μῶν, διότι ταῦτα εἰσονται εἰς τὸ μέρος τοῦτο ἀπὸ τῆς ὁρι-
στίας τοῦ διεθνούς κράτους της Κωνσταντινουπόλεως. Άλλ' η ἀκρι-
βὴς χάραξις των τελευταίων τούτων ὁρίων δέν έχει μεγάλην δι' ἡ-
μας σημασίαν, διότι αν ενδιαφέρον ἔχομεν να περιλάβωμεν ἐντός
των ὁρίων μας ότι πλείστα ἐκ των ελληνικῶν πληθυσμῶν της "Α-
νατολικῆς Θράκης, ἀρ' ἑτέρου συμφέρον ἔχουμεν και τὸ διεθνὲς
κράτος Κωνσταντινουπόλεως να περιλάβῃ ἱκανοῦς ποσοῦς ἐπι-
θυσμοῦ, ἵνα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἔσται ὁ ἔθνικος ἑλληνικός χαρα-
κτὴρ αὐτοῦ.

Εννοεῖς πόσον ζωηρά εἶνε η συγκίνησις η ὅποια κυριεῖται τὴν
ψυχὴν μου όταν βλέπω ὅτι εἰμθα εις τας παρανομίας του να κἀν-
σαιμεν τὴν κολοσσίαν τὴν ἑθνικὴν ἐπιτυχίαν. Ἀρ' ἑτέρου δέν
παραγινώζω ὅλας τὰς δυσχερείας καὶ αν μέλλομεν να παλαί-
σομεν εἰσέτι, πρὶν ἡ ὁριστικὴ καταλάβωμεν τὰ μέρη ταῦτα ἐπὶ
τῇ βάσει της συνθήκης της εἰρήνης. Ἀπό τούδε λαμβάνω τὰ μέτρα
μου, ὅπως εὐθὺς ἀρ' συνταχῇ εὐνοική ἀς προς τοῦτο η ἐκθεσις
της επιτροπής, ἐπιτυχῶς τῆς συνάψεως των μεγάλων συμφωνί-
ων διὰ τὴν ἄσπιν κατέστησιν τοῦ ἐπιδικασθρομένου ἡμῖν ὁδο-
φοῦ, της καταλήψεως ταύτης χαρακτηρίζομένης ὡς μέτρον καθο-
ρᾶς στρατιωτικῶν. Καὶ σχετικῶν περὶ τοῦτου τηλεγράφημα πέμ-
τω εις τὸν ἀντιστράτηγον Παρασκευάπουλον σήμερον, ἀντίγραφον
δὲ αὐτοῦ διεβίβασα και ὑμῖν.

Ὅτι ἐπὶ πρό πάντων ενδιαφέρει, εἶνε να τηρηθῇ ὡς προς ταῦτα
η δυνατὴ ἐγγυησία, ἵνα αἱ Βουλγαροὶ εὐρεθῶν, εἰ δυνατόν, ἐνέ-
πιον καίφινδισαμοῦ. Βεβαίως οἱ Βουλγαροὶ θα ἔχουν και ἄλλα μέ-
σα πληροφοριῶν ἐκ Παρισίων. Ἀλλ' ἐπιβεβλημενον εἶνε ἐξ ἰδικῆς
μας τουλάχιστον ἀκριτομυθίας να μὴ πληροφορηθῶν τί ἐπικρατεῖ
να γίνῃ. Ἐάν τὰ της Θράκης βαίνουν τόσοσιν καλῶς, τὰ της Μι-
κράς Ασίας δέν εἶνε ἐξ ὅσων φοβησόμενα. Ἐνθ' Ἀγγλοὶ και
Γάλλοι μᾶς ὑποστηρίζουν και ἔδω, κατὰ τὸ μεγαλύτερον τουλό-
χιστον τμήμα των διεκδικησέων μας, οἱ Αμερικανοί, ἀντιθέτως
προς τὰς ἀρχικάς των βάσεις, ἐξεδήλωσαν κατὰ τὴν πρό εβδομά-
δος περίπου γενομένην προκαταρκτικὴν ἐν τῇ επιτροπῇ συζήτησιν,
ισχυροῦς ἐνδοιασμοῦ ἀς προς τὸ ἐνδεδειγμένον της ἐκεῖ ἐγκατα-
στασεως μας. Προδὼν ταῦτα ἀνησυχῶ κατ' ἀρχὰς μεγάλως, ἀλ-
λά οἱ Ἀγγλοὶ ἀντιπρόσωποι με ἐβεβαίωσαν ὅτι δέν ὑπάρχει λό-
γος να ἀνησυχῶ, διότι πιστεύουν ὅτι οἱ ἐνδοιασμοὶ των Αμερικαν-
ῶν ἐντολοδόχων θα ἐξαλειφθῶν ὀλιγον κατ' ὀλιγον, εις τρόπον
ὅστε να μὴ γίνῃ ἀνάγκη να ἀναφερθῶ ἀπ' εὐθείας εις τὸν κ. Λάν-
σον και τὸν συνταγματάρχην Χάους. Καίτοι δὲ δέν εἰμαι ἀπλήγα-
ν μένος ἀνησυχίας τινὲς διὰ ταῦτα, δέν δύναμαι όμως να φαντασθῶ
ὅτι τὴν τελευταίαν στιγμὴν θα ἀποτύχουν εις τὸ κυριώτερον ση-
μείον τοῦ ἔθνικοῦ μας προγράμματος ἐκείνο ἀκριβὲς, όπου οἱ ἀ-
μεσοὶ ἀντίπαλοί μας, οἱ Τούρκοι εἶνε οἱ ὀλιγώτερον ἀξίον συμπα-
θείας. Καὶ διὰ να εἴπω ὅλην τὴν σκέψιν μου, διατηρῶ τὴν ἐλπίδα
ὅτι και αν δι' ἐμῃσιν των Αμερικανῶν ἐντολοδόχων η επιτροπή
δέν ἐφάρξῃ να συστήσῃ κατὰ πλειοψησίαν τὴν εις ἡμᾶς παραχωρή-
σιν μέρους της Μικρασίας, ἡ ἀμεσος ἐκ μέρους μου ἐπίκλησις της
παρεμβάσεως τοῦ προέδρου Οὐίλιαμς εις τὸ ζήτημα τοῦτο θα
μᾶς εξησφαλίσῃ τὴν ψῆφον της Ἀγγλίας, Γαλλίας και Ἀμερικῆς
και συνεπὲς και Ἰσπανίας, ὅτε θα ἀπέβαινε ἀπίθανος ἐν πάσῃ
δὲ περιπτώσει ἐκδιδυνοσ η ἰταλικὴ ἀντίθρασις.

Καὶ ὡς προς τὴν Κύπρον οἱ στρατιωτικοὶ και ἀποικιακοὶ κύ-
κλοι ἐν Ἀγγλίᾳ παρουσιάζουν ἰκανὴν ἀντίδρασιν. Ἀλλ' ἐλπίζω
να κατανίκησῃ αὐτὰς ὁ Λόυδ Τζώρτζ, ὃς ἄλλωστε και αν δέν τὴν
κατενίκησα, ὀφείλω να σοῦ ὁμολογήσω ὅτι ἐξ ὅλων των κεφα-
λαίων τοῦ προγράμματος μας τοῦ ὁποίου η ἀποτυχία θα με ἐλῶ-
ναι ὀλιγώτερον, θα ἦτον η Κύπρος. Διότι θα ἦμην βέβαιος ὅτι θα
ἦτο τοῦτο προσωρινὴ ἀναβολή, και ὅτι μετ' ὀλίγα, παρὰ πολὺ ὀλί-
γα ἐπὶ η Ἀγγλία θα μᾶς τὴν παραχωρήσῃ, ὅπως μᾶς παρεχώρησε
τὰς Ἰονίους νήσους.

Εἶνε περὶ τὸν να σοῦ εἴπῶ ὅτι αν αἱ ἔθνικαί μας ὑποθέσεις
βαίνουν ἐν σκόλῳ τόσοσιν καλῶς, τοῦτο ὀφείλεται εις τὴν κρατε-
ράν ὑποστήριξιν, τὴν ὅποیان μᾶς παρέχει η Ἀγγλία. Ὁφείλω δι-
μῶς να προσθέσω ὅτι και η ὑποστήριξις της Γαλλίας δέν εἶνε ὀλι-
γώτερον ἐγκάρδιος. Ἀκόμη και διὰ τὸ ζήτημα της Μικράς Α-
σίας, όπου ἀρχικῶς ὁ Κλεμανσώ μοῦ ειπεν ὅτι δέν δύναται να
λάβῃ πρωτοβουλίαν τινὰ ὑποστηρίξεως μας ἐνεκα της Ιταλίας,
η γαλλικὴ ὑποστήριξις εἶνε ἰσθ θερμὴ και η συνεργασία των δύο
δυτικῶν Δυνάμεων ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ οὐδέποτε ὑπῆρξε, νομί-
ζω, πλέον πλήρως και πλέον εὐλικρινῶς.

Σὲ καταφιλῶ ἀδελφικῶς
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΑΥΡΙΟΝ: Η συνένεσις.

τρίτη ἐπιστολή

Παρίσιοι, 22] 4 Φεβρουαρίου 1919,

Φίλτατε συνάδελφε,

Χθές καὶ σήμερα ἐπὶ τρεῖς ἡμῖσι ἐν ὧραις ἐξέθηκα ἐνώπιον τῆς συνδιασκέψεως — ἡ ἀκριβέστερον τοῦ συμβουλίου τῶν μεγάλων δυνάμεων — τὰς ἐδαφικὰς διεκδικήσεις τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπεστήριξα αὐτάς ὅπως ἠμπόρεσα καλλίτερα.

Σπανίως ἐδοκίμασα μεγαλειτέραν συγκίνησιν προερχομένην ἀπὸ τὴν εὐλόγον ἀνησυχίαν μήπως δι' ἓνα ἢ δι' ἄλλον λόγον δὲν κατώρθωνα νὰ παρουσιάσω ὑπὸ τὸ καλλίτερον φῶς τὰ ζητήματά μας καὶ μήπως ταῦτα ἐξ ἀθελήτου βέβαια ὑπαιτιότητός μου, δὲν ὑπεστηρίζοντο ὅπως ἔπρεπε, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς συνδιασκέψεως μέλ-λει νὰ ἐξαρτηθῇ — χωρὶς καμμίαν ρητορικὴν ὑπερβολὴν — τὸ μέλλον τοῦ ἐθνους.

Νομίζω ὅτι ἡ ἐκ τῆς ἐκθέσεώς μου παραχθεῖσα ἐντύπω-σις ὑπῆρξεν ἀγαθή. Καὶ ὁ Οὐίλσον καὶ ὁ Κλεμανσώ, καὶ ὁ Λόυδ Τζώρτζ καὶ ὁ Ὀρλάνδο δὲν παρέλειψαν, ὅταν τοὺς ἀ-πεχαιρέτων, νὰ μὲ βεβαιώσουν ὅτι τοὺς ἔκαμε βαθεῖαν ἐντύ-πωσιν. Καὶ ἄλλοθεν ἄλλωστε ἐβεβαιώθημεν ὅτι καὶ μετὰ τὴν συνεδρίασιν ἐξεφράσθησαν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Ὁ δὲ Ὀρλάνδο μετὰ τὸ πέρας σήμερον ἐζήτησε τὸν λόγον διὰ νὰ εἴπῃ ὅτι ἐκφράζει καὶ πάλιν τὴν συμπάθειάν του ὑπὲρ τοῦ εὐγενοῦς ἔθνους τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει ὁ Βενιζέλος, καὶ ὅτι πιστεύει ὅτι τοῦτο θὰ τύχῃ τῶν ἱκανοποιήσεων εἰς ἃς ἔ-χει δικαίωμα ἐπαναλαβὴν τὴν βεβαίωσιν ὅτι αἱ μεταξὺ τῆς Ἰταλίας καὶ ἡμῶν διαφωνίαι θὰ ρυθμισθοῦν διὰ φιλικῆς συ-νεννοήσεως. Ἡ νέα αὕτη ἐκδήλωσις τοῦ κ. Ὀρλάνδο εἶνε, νο-μίζω, ἀσφαλὲς ἐνδειξὴς ὅτι αἱ διεκδικήσεις μας κρίνονται εὐμενῶς ἀπὸ τὴν συνδιάσκεψιν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εὕρισκῃ συμφέρον διὰ τὴν Ἰταλίαν ὁ Ὀρλάνδο νὰ δηλώσῃ ὅτι οὐδε-μίαν ἀντίρρησην ἐκ μέρους τῆς Ἰταλίας θὰ εὔρουν αἱ οἰεκ-δικήσεις μας, ὅσαι ὑπὸ τῶν ἄλλων δυνάμεων θὰ ἐκρίνοντο δίκαιαι.

Αἱ εὐμενεῖς αὗται διαθέσεις δὲν ἀποδεικνύουν βέβαια καὶ ὅτι τὸ σύνολον τῶν διεκδικήσεών μας θὰ γίνῃ δεκτόν.

Ἄλλ' ἡ συντελεσθεῖσα ἀπὸ τεσσάρων μηνῶν πρόοδος εἶνε καταπληκτικὴ. Ἡ Ἰταλία, ἥτις τότε ἠλπίζεν ἀκόμη νὰ λάβῃ τὴν Σμύρνην, ὅχι μόνον ἔπαυσε καὶ νὰ τὴν ζητῇ κἄν, ἀλλ' ἀποδέχεται καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἐγκατάστασίν μας, ζητεῖ δὲ μό-νον ὅπως παραχωρηθῇ εἰς αὐτὴν ἡ κοιλάς τοῦ Μαιάνδρου. Καὶ ἀπὸ τοῦτο ἀκόμη εἶνε σχεδὸν βέβαιον ὅτι θὰ παραιτηθῇ, καίτοι δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ βέβαιον ἂν θὰ ἐκταθῶμεν ἡ-μεῖς καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς δυτικῆς παραλίας ἢ ἂν τὸ κα-τώτερον τμήμα αὐτῆς θὰ παραμείνῃ ὑπὸ τὴν Τουρκίαν.

Ἄλλ' ὅ,τι καταντᾷ ἐκπληκτικώτερον εἶνε ὅτι ἡ ἀξίωσις μας, ὅπως ἐκταθῶμεν εἰς τὴν Θράκην μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου, συζητεῖται καὶ σοβαρῶς καὶ εὐμενῶς. Δὲν λέγω βέ-βαια ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο δύναται νὰ θεωρηθῇ κερδηθέν. Ἡ ἀπομάκρυνσις τῆς Βουλγαρίας ἐκ τοῦ Αἰγαίου εἶνε πρᾶγμα ποῦ θὰ προσκόψῃ εἰς ἰσχυράς ἀντιστάσεις. Ἄλλ' εἶνε μέγα τι ὅτι τὸ ζήτημα συζητεῖται σοβαρῶς καὶ ἐν πνεύματι συμ-παθείας ὑπὲρ ἡμῶν.

Ὅταν συλλογίζωμαι, φίλε μου, ὅτι ὕστερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἐγκλήματα τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν πλησιάζο-μεν νὰ πραγματοποιήσωμεν τὸ μέγιστον μέρος τῶν ὀνείρων μας καὶ ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι ἄνευ τῶν ἐγκλημάτων τοῦ-